

Diagnoza i psychoterapia sprawców przemocy w rodzinie.

Dorota Dyjakon
Instytut Psychologii
Dolnośląska Szkoła Wyższa
Ośrodek Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc
WCZ Wrocław

2018

Dolnośląska Szkoła Wyższa

W diagnozie procesu zmiany konieczne jest rozpoznawanie:

- Wszystkich używanych przez sprawcę form przemocy: fizycznej, emocjonalnej, ekonomicznej, seksualnej, słownej i stalkingu;
- Określenie stopnia zagrożenia zabójstwem lub samobójstwem, rozpoznawanie fantazji związanych z zabójstwem lub samobójstwem;
- Posiadanie lub dostęp do broni, wcześniejsze ataki dokonywane z użyciem broni lub innych niebezpiecznych narzędzi;
- Stopień nasilenia obsesyjnego myślenia o partnerze, idealizowania partnera i skrajnej zależności emocjonalnej od niego, czyny związane z prześladowaniem lub naruszenie zakazu zbliżania się (jeżeli taki był wydany);

W diagnozie procesu zmiany konieczne jest rozpoznawanie: (c.d.)

- Bezpośrednie lub niedawne rozstanie / utrata partnera i / lub dzieci;
- Przekonanie, że ofiara nie ma prawa do życia bez niego/bez niej (tj. *Prędzej śmierć niż rozwód, Jeśli nie mogę być z tobą, nikt z tobą nie będzie, Ty należysz do mnie i do nikogo innego, Jesteś mój*).
- Rozpoznawanie konsekwencji jakie ponosi ofiara doświadczanej, a sprawca stosowanej przemocy;
- Wpływ przemocy domowej na dzieci, w tym dzieci, które są bezpośrednimi ofiarami i dzieci, które są świadkami przemocy domowej;
- Doświadczanie ostrej depresji i rozpoznanie przekonań na temat możliwości leczenia;

W diagnozie procesu zmiany konieczne jest rozpoznawanie: (c.d.)

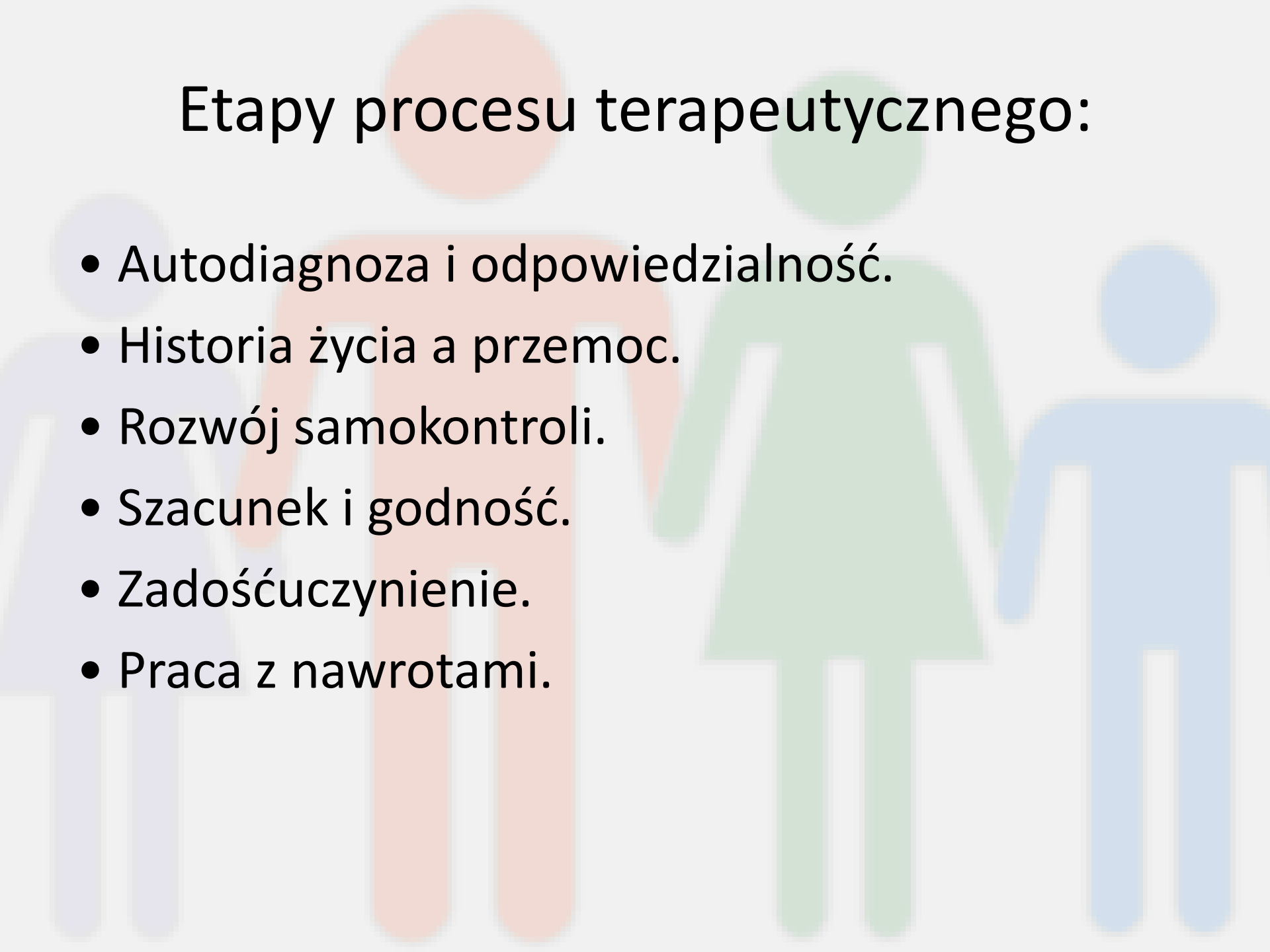
- Niebezpieczne zachowania związane z narażaniem zdrowia i życia własnego oraz innych osób (np. szybka i brawurowa jazda samochodem, lekceważenie ograniczeń i zakazów np. w górach, nad morzem);
- Podejmowanie kontaktów z ofiarą i dziećmi (kiedy istnieje zakaz sądowy kontaktów lub jego ograniczenie – zmiany terminów spotkań, spotykanie się z dziećmi w okolicznościach określonych przez sprawcę, przedłużanie czasu spotkania;)
- Nadużywanie alkoholu i / lub narkotyków;
- Historia wcześniejszych aktów przemocy, wcześniejszych interwencji policji (także w sytuacjach niezwiązanych z członkami rodziny).

W procesie zmiany zaleca się pracę nad takimi obszarami, jak:

- Odpowiedzialność sprawcy za stosowanie, używanie przemocy, także inne swoje zachowania;
- Diagnozowanie osobistych problemów i rozpoznawanie społecznych, środowiskowych i kulturowych wartości i przekonań, które legitymizują i podtrzymują przemoc;
- Identyfikacja behawioralnych, emocjonalnych i fizycznych sygnałów, które poprzedzają eskalację gniewu;
- Poznawanie alternatywnych do przemocy zachowań i rozwijanie zdolności do ich stosowania;
- Eksplorowanie historii życia, relacji rodzinnych i rówieśniczych (w tym doznawanej lub stosowanej przemocy).

Etapy procesu terapeutycznego:

- Autodiagnoza i odpowiedzialność.
- Historia życia a przemoc.
- Rozwój samokontroli.
- Szacunek i godność.
- Zadośćuczynienie.
- Praca z nawrotami.

Kontrakt terapeutyczny

1. Punktualnie będę uczestniczył we wszystkich cotygodniowych spotkaniach indywidualnych i grupowych. Jeżeli opuszczę trzy spotkania, mogę być usunięty z programu.
2. Spotkanie indywidualne może zostać przeze mnie odwołane przed wyznaczona datą. Jeżeli nie odwołam spotkania przed wyznaczona datą, będzie traktowane jako opuszczenie spotkania.
3. Uczestnicząc w spotkaniach terapeutycznych, będę trzeźwy, czyli nie będę zażywał środków zmieniających świadomość. Jeżeli przyjdę na spotkanie pod wpływem alkoholu lub środków zmieniających świadomość, będę musiał opuścić spotkanie. Będzie to potraktowane jako opuszczenie spotkania lub grupy, o czym zostanie powiadomiony kurator (bądź inna osoba nadzorująca).
4. W czasie spotkań będę uczciwie współpracował z terapeutą i realizował zalecone zadania.
5. Zobowiązuję się do zaprzestania stosowania przemocy. Jeżeli dopuszczę się zachowań przemocowych, opowiem o tym na najbliższym spotkaniu indywidualnym lub sesji grupowej. Jestem świadomy tego, że zaniedbanie tego obowiązku może spowodować usunięcie mnie z grupy.

Kontrakt terapeutyczny c.d.

6. Wszystko, co mówimy i robimy podczas spotkań terapeutycznych jest objęte tajemnicą i zabronione jest ujawnianie tego poza grupą i dyskutowanie o tym z innymi osobami z grupy i poza nią. Mogę dzielić się osobistymi myślami, uczuciami i doświadczeniami, o których mówiłem podczas spotkań grupowych z ważnymi dla siebie osobami.
7. O kontaktach z innym specjalistami: psychologiem, psychiatrą, neurologiem lub innym profesjonalistą spoza ośrodka, będę informował na sesjach indywidualnych lub grupowych. Wyrażam zgodę, żeby terapeuta prowadzący kontaktował się z tymi profesjonalistami w moich sprawach. Ukrywanie lub odmówienie przeze mnie zgody na taki kontakt będzie stanowiło podstawę do usunięcia mnie z programu.
8. Wyrażam zgodę, żeby moja żona (partnerka) uczestniczyła w wywiadzie, który jest częścią procesu monitorowania moich zachowań.

Motywowanie do zmiany w procesie terapeutycznym

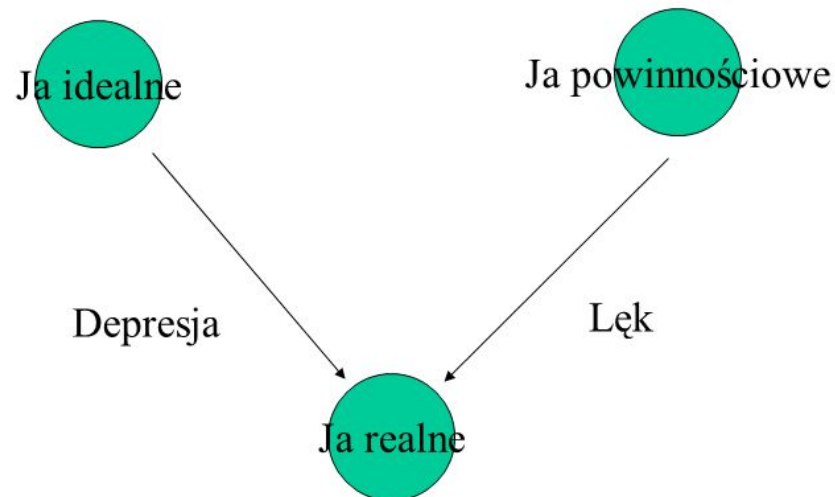
Trzy poziomy integracji JA w procesie terapeutycznym

- Poziom neuro-logiczny (procesy dysocjacji i asocjacji)
- Trzy stany JA (aktualne, idealne i powinnościowe). Motywujące standardy Ja (przyszłościowe)
- Ja w działaniu na linii życia

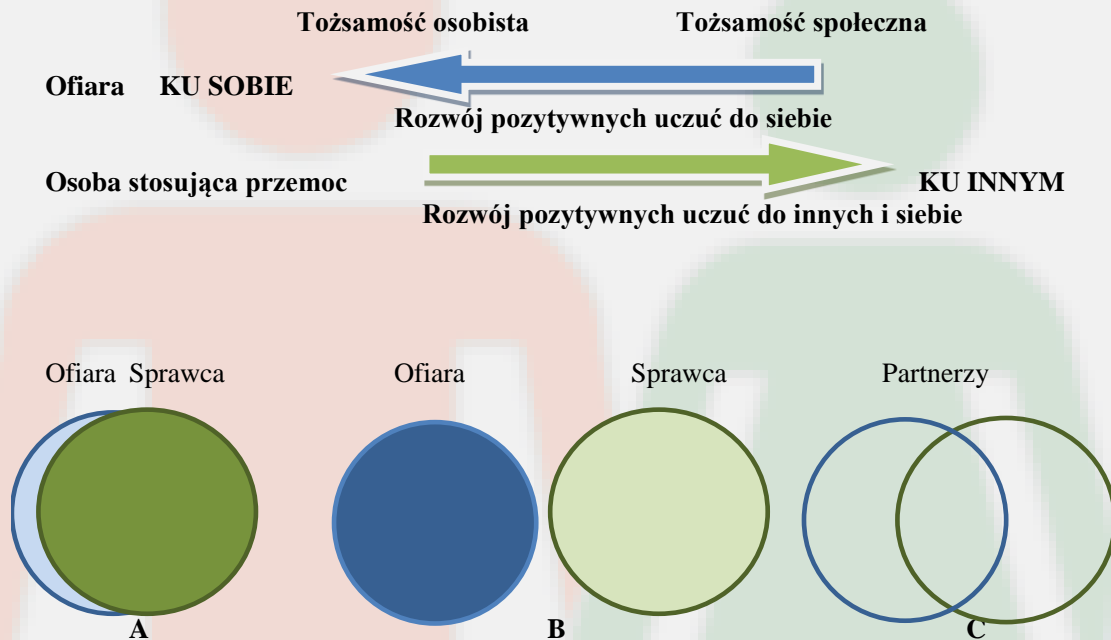
Trzy stany Ja

https://www.google.pl/search?tbm=isch&q=trzy+stany+ja+realne+idealne+powinno%C5%9Bciowe&chips=q:ja+realne+ja+idealne+ja+powinno%C5%9Bciowe,online_chips:wizerunek+w%C5%82asnej,online_chips:rozbie%C5%BCno%C5%9Bci&sa=X&ved=0ahUKEwiyi-7sqMbdAhVLMewKHeFFDz8Q4IYIMSgK&biw=1366&bih=618&dpr=1#imgrc=xF6Pqbmkkxkg1GM:

Rozbieżności w systemie Ja a stany emocjonalne wg. Higginsa

Rys. 7. Kierunki rozwoju tożsamości ofiary i sprawcy w procesie zmiany

Rysunek A pokazuje zdominowanie ofiary przez sprawcę i jego wpływ na doświadczanie Ja przez ofiarę. Rysunek B określa kierunek zmian jakie dokonują się w trakcie terapii w doświadczaniu Ja. W środkowej fazie zmiany osoby rozpoznają się, jako niezależne, mogące budować swoje życie poza systemem. W końcowej fazie terapii następuje ponowne zbliżenie i dookreślanie obszarów niezależnych i wspólnych.

Źródło: Opracowanie własne

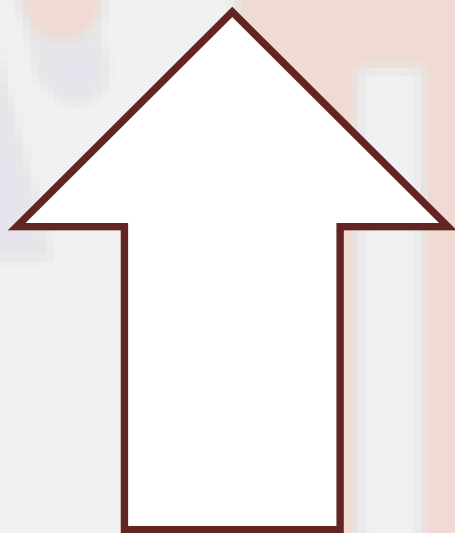
Źródło: Dyjakon, 2016, s. 120

Wzrost świadomości czym jest przemoc

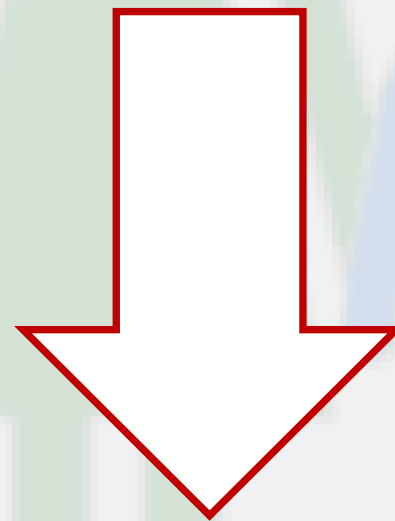
(źródło: Dyjakon, 2016, s. 128)

Rys. 7. Procesy charakterystyczne dla fazy wzrostu świadomości

Wzrost świadomości czym jest przemoc
wzmacnia poczucie kontroli i wpływu na
własne życie u ofiary

Wzrost świadomości czym jest przemoc
wzmacnia odpowiedzialność za przemoc,
wzrasta poczucie winy i osvajanie się z
poczuciem bezradności u sprawcy

Bibliografia

1. Możliwości dla wieloaspektowych i międzynarodowych badań ewaluacyjnych w nad programami dla sprawców przemocy domowej Dokument roboczy 3 projektu Daphne III “IMPACT: Ewaluacja Europejskich Programów dla Sprawców” http://www.impact.work-with-perpetrators.eu/fileadmin/WWP_Network/redakteure/IMPACT/Working_Papers/Daphne_III_Impact_-_Working_paper_3_-_Mo%C5%BCliwo%C5%9Bci%20dla%20wieloaspektowych%20i%20mi%C4%99dzynarodowych%20bada%C5%84%20ewaluacyjnych%20w%20nad%20programami%20dla%20sprawc%C3%B3w%20przemocy%20domowej.pdf
2. Zawartość programu i jego kontekst Narzędzie projektu Daphne III “IMPACT: Ewaluacja Europejskich Programów dla Sprawców” http://www.impact.work-with-perpetrators.eu/fileadmin/WWP_Network/redakteure/IMPACT/PDF_Toolkit_rev_2015/Polish/Zawartosc%20programu%20i%20jego%20kontekst.pdf
3. Dyjakon D. (2016) *Przemoc domowa. Czy można wybaczyć i być razem?* Wraszawa: Difin
4. Dyjakon D. (2014) *Diagnoza i psychoterapia sprawców przemocy domowej. Bezpieczeństwo i zmiana.* Warszawa: Difin
5. Rode D. (2010) *Psychologiczne uwarunkowania przemocy w rodzinie. Charakterystyka sprawców.* Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Dziękuję za uwagę

